

TÜRKİYE MÜTEAHHİTLER BİRLİĞİ

ÜLKE BİLGİ NOTLARI

RUSYA FEDERASYONU

ŞUBAT 2020

RUSYA FEDERASYONU

I- ÜLKE KİMLİK KARTI

RESMİ ADI	RUSYA FEDERASYONU
RESMİ DİLİ	RUSÇA
PARA BİRİMİ	RUBLE (RUB)
BAŞKENTİ	MOSKOVA
YÖNETİM BİÇİMİ	FEDERASYON
YÜZÖLÇÜMÜ (km²)	17 098 242
NÜFUS (kişi) (2018-Temmuz)	146.7
GSYH (milyar ABD Doları) (2018)	1 657.6
OECD ÜLKE RİSK SINIFLANDIRMASI*	4
ULUSLARARASI TELEFON KODU	7
MESAI GÜNLERİ	PAZARTESİ – CUMA : 09.00 – 18.00

Kaynak : CIA – The World Factbook

*OECD Ülke Risk Sınıflandırmasına göre ülkeler 0 (en düşük) ile 7 (en yüksek) arasında değerlendirilmektedir.

T.C. MOSKOVA BÜYÜKELÇİLİĞİ : Mehmet Samsar / Büyükelçi

Adres : 7. Rostovskiy pereulok, 12, 115127, Moskova / Rusya Federasyonu

Telefon : 00 7 495 994 48 08

E-posta : embassy.moscow@mfa.gov.tr

T.C. MOSKOVA TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ :

Feridun Başer / Ticaret Başmüsaviri

Alper Eriten / Ticaret Başmüsaviri

Murat Haydar Öztürk / Ticaret Müsaviri

Adres : 7. Rostovskiy pereulok, 12, 115127, Moskova / Rusya Federasyonu

Telefon : 00 7 499 246 29 89 / 00 7 499 246 39 89 / 00 7 499 246 14 89

E-posta : moskova@ticaret.gov.tr

RUSYA FEDERASYONU ANKARA BÜYÜKELÇİLİĞİ : Aleksei Erkhov / Büyükelçi (2017'de göreve başladı)

Adres : Kayağdı Sok., No.5, 06692 Çankaya, Ankara

Telefon : 00 90 312 439 21 22

E-posta : rus-ankara@yandex.ru

II- EKONOMİK GÖSTERGELER

Ana Göstergeler	2016	2017	2018	2019 (t)	2020 (t)
GSYH (milyar ABD)	1,282.70	1,578.60	1,657.60	1,649.21	1,683.82
GSYH (kişi başı) (ABD Doları)	8,924	10,956	10,950	11,461	11,711
Enflasyon Oranı (%)	7.1	3.7	2.8	5.1	4.8
İşsizlik Oranı (%)			5.5	5.3	5.1

t: tahmin

Kaynak : IMF – World Economic Outlook Database Update - Ocak 2019

III- GENEL EKONOMİK DURUM

Yapısal sorunların etkisiyle durağanlaşmaya başlayan Rus ekonomisi, düşen petrol fiyatlarının ve Rusya'ya uygulanan yaptırımların etkisiyle 2014-2016 döneminde önemli bir iktisadi kriz yaşamıştır. 2017 yılında iktisadi büyümenin bir miktar toparlanma eğilimine girdiği görülmekle birlikte, yapısal sorunlara bağlı olarak kırılgan bir durumda olan ekonomi, petrol fiyatlarındaki değişiklik ve jeopolitik gelişmelere bağlı birçok risk ile karşı karşıyadır.

Kırım'ın ilhakı sonrasında AB ülkeleri ve ABD tarafından Rusya'ya uygulanan yaptırımlar dış ticaret bağlantılarını olumsuz etkilemiş, Batı sermaye pazarı Rusya'ya kapatılmış, mali piyasalardaki belirsizlik ülkeden sermaye kaçışını tetiklemiştir. Buna paralel olarak 2014 yılının son çeyreğinden itibaren petrol fiyatlarındaki gerileme ihracat gelirlerinde önemli miktarda azalmaya neden olmuş, sonuçta 2014 yılında Rus ekonomisi sıfıra yakın bir büyüme kaydetmiştir. 2014 sonunda başlayan durgunluk 2015 yılında etkilerini tam olarak hissettirmiş, ekonomi %2,5 oranında küçülmüştür. 2016 yılında ekonomik daralma yavaşlamış, son çeyrekte ekonominin büyümeye geçtiği açıklanmış, ancak 2016 yılında da ekonomi %0,2 küçülmüştür.

Küresel piyasalarda 2016 yılının ortalarından itibaren hareket kazanan ekonomik canlanmanın etkisi ve artan petrol fiyatlarına bağlı olarak, Rus ekonomisinin 2017 yılında bir miktar toparlanma eğilimine girdiği görülmektedir. 2017 yılında, özellikle ikinci çeyrekte görülen canlanmanın etkisi ile ekonomide %1,5 büyüme kaydedilmiştir.

İnşaat sektörünün Rusya'nın toplam GSYH içindeki payı %6 olup, sektör yaklaşık 5,5 milyon kişiye istihdam olanağı sağlamaktadır. Toplam çalışan nüfusun yaklaşık %8'inin istihdam edildiği inşaat sektöründe 271 bin civarında firma faaliyet göstermekte olup söz konusu firmaların çok büyük bir bölümü küçük ve mikro ölçekli firmalardır.

Rus ekonomisinde 2015 ve 2016 yıllarında yaşanan küçülme inşaat sektörünü de olumsuz etkilemiştir. İnşaat sektöründe 2015 ve 2016 yıllarında kaydedilen %4,8 ve %4,3'lük küçülmenin ardından 2017 yılı ilk yarısında sektörde %0,2 büyüme kaydedildiği görülmektedir.

RF Federal Devlet İstatistik Servisi verilerine göre 2016 yılı itibariyle ülkede gerçekleşen toplam inşaat faaliyetlerinin %90,5'inin özel sektör firmalarınca, %2,1'inin ise kamu firmalarınca gerçekleştirildiği görülmektedir.

Öte yandan, inşaat sektöründe faaliyet gösteren firma ve kuruluşların sabit sermaye yatırımları 2015 yılında 919,8 milyar Ruble, 2016 yılında ise 876,5 milyar Ruble olarak kaydedilmiş olup, söz konusu tutarın toplam yatırımlar içerisindeki payı 2015 yılı için %8,8, 2016 yılı için %7,8'dir.

Konut inşaatı Rusya inşaat sektöründe çok önemli bir konuma sahip olup, inşaat sektöründeki toplam yatırımların yaklaşık %90'ı konut sektöründe yapılmaktadır. 2016 yılı itibariyle Rusya'da tamamlanan yeni konut sayısı 1.167.000 adet olarak gerçekleşirken, tamamlanan konutların toplam alanı ise 80,2 milyon metrekaredir.

Ülke genelinde tamamlanan konutların toplam alanı 2017 yılı itibariyle bir önceki yıla göre bir miktar azalarak 78,6 milyon metrekare olarak gerçekleşmiştir. Rusya'da 2017 yılında tamamlanan yeni konutların toplam alanının şehirlere/bölgelere göre dağılımı incelendiğinde Moskova Oblastı %11,2 ile ilk sırada yer almakta olup, Krasnodar %5,9, St. Petersburg %4,5, Moskova %4,4 ile Moskova Oblastını takip etmektedir.

Moskova Oblastı, Krasnodar, St. Petersburg, Moskova Şehri, Başkörtostan Cumhuriyeti, Tataristan Cumhuriyeti, Rostov Oblastı, Novosibirsk Oblastı, Leningrad Oblastı, Sverdlovsk Oblastı, Tümen Oblastı ve Samara Oblastı tamamlanan konut alanı sıralamasında ilk sıralarda yer alan bölgeler/shehirleri teşkil etmekte olup, bu bölgeler ülke genelinin yaklaşık yarısına tekabül etmektedir.

Önceki yıllarda emlak/gayrimenkul piyasasında en fazla yatırımın ofis sektöründe yapıldığı görülmekle birlikte 2017 yılında perakende sektörü en fazla yatırım yapılan sektör olarak ön plana çıkmıştır. Perakende sektörünün sektördeki toplam yatırım hacmi içerisindeki payı 2016 yılında %14 iken 2017 yılında %40 olarak gerçekleşmiştir. Ofis sektörünün payı ise 2016 yılında %56 iken 2017 yılında %34 olarak gerçekleşmiştir.

2017 yılında perakende ve ofis sektörlerinin ardından en çok yatırım yapılan sektörler sırasıyla konut, sanayi tesisleri ve oteldir.

Rusya'daki toplam gayrimenkul yatırımları içerisinde Moskova ve St. Petersburg en önemli iki şehir olarak öne çıkmaktadır. 2017 yılında toplam gayrimenkul yatırımları içerisinde Moskova'nın payı %79, St. Petersburg'un payı %16, diğer bölge ve şehirlerin payı ise %5'tir.

Gayrimenkul piyasasında yabancı yatırımcıların oranı 2016 yılında %5 seviyelerinde iken 2017 yılında sektördeki yabancı yatırımcıların oranı %17 seviyelerinde gerçekleşmiştir.

Federal Devlet İstatistik Servisi verilerine göre 2016 yılı sonu itibariyle Rusya Federasyonu'nda inşaat sektöründe faaliyet gösteren toplam 271.604 adet firma bulunmaktadır. Söz konusu firmaların 269.548 adedi özel firma olup, kamuya ait inşaat firması sayısı 778'dir.

Öte yandan, inşaat sektöründe faaliyet gösteren toplam 271.604 adet firmanın yaklaşık %97'sinin küçük işletmelerden müteşekkil olduğu görülmektedir.

Rusya Federasyonu Yatırım ve İş Yapma Kolaylığına İlişkin Global Göstergeler :

Gösterge	Yıl	Derece
Dünya Bankası İş Yapma Kolaylığı (World Bank Doing Business 2018)	2018	35. sıra / 190 ülke
İşe Başlama (World Bank Doing Business 2018)	2018	28. sıra / 190 ülke
İnşaat İzinlerinin Alınması (World Bank Doing Business 2018)	2018	115. sıra / 190 ülke
Yolsuzluk Algısı Endeksi (Transparency International Corruption Index)	2017	131. sıra / 180 ülke
Ekonomik Özgürlük Endeksi (Heritage Foundation)	2018	107.sıra / 180 ülke

Rusya pazarı genel olarak değerlendirildiğinde :

Fırsatlar;

- ✓ 145 milyona yaklaşan nüfusu ile büyük bir pazar
- ✓ Yükselen orta sınıf, artan altyapı yatırımı ihtiyacı
- ✓ Ucuz enerji
- ✓ Zengin doğal kaynaklar
- ✓ Satın alma gücü paritesine göre 27.000 ABD Doları civarında kişi başına GSYH ile birlikte eğitilmiş bir nüfus ve vasıflı işgücü

Tehditler;

- ✓ Bürokratik zorluklar, yolsuzluk, fikri mülkiyet hakları konusundaki eksiklikler, mevzuatın tam olarak uygulanamamasından kaynaklanan sorunlar,
- ✓ Ekonominin en önemli sektörlerini domine eden devlet kontrolündeki büyük şirketler nedeniyle rekabet gücünün zayıflaması,
- ✓ İş ve yatırım koşullarının her bölgede farklılık gösterebilmesi,
- ✓ İnşaat izinlerinin alınmasında yaşanan zorluklar,
- ✓ Yerel firmaların yanı sıra Çin firmaları başta olmak üzere Asyalı firmalarla rekabet,
- ✓ Vize temini ve çalışma iznine ilişkin sorunlar

Rusya Federasyonu'nda yabancı yatırımlar ve yatırımcıların faaliyetleri ile ilgili temel mevzuat, 9 Temmuz 1999 tarihli ve 160-FZ sayılı kanun, 25 Şubat 1999 tarihli 39-FZ sayılı kanun, 29 Nisan 2008 tarihli ve 57-FZ sayılı kanun ile 26 Haziran 1991 tarihli ve 1488-1 sayılı kanundur.

Prensip olarak, yukarıda belirtilen temel mevzuat çerçevesinde, Rusya Federasyonu'nda yabancı yatırımcılar ile yerel yatırımcılar eşit haklara sahiptirler. Yabancı yatırımcıların haklarına ilişkin herhangi bir kısıtlama, sadece federal yasalar tarafından ve anayasal rejim, genel ahlak, sağlık, temel haklar ve diğer kişilerin yasal çıkarlarının korunması, milli savunma ve devlet güvenliğini sağlamak amacıyla uygulanabilmektedir.

Rusya Federasyonu mevzuatı uyarınca öngörülen vergilerin ve ücretlerin ödenmesi halinde, yabancı yatırımcılar gelirlerini ve karlarını Rusya Federasyonu'nda serbest olarak kullanmak hakkına sahip bulunmaktadır.

Rusya Federasyonu'nda yabancı yatırımcılar yerel yatırımcılar ile aynı haklara sahip olmakla birlikte, ülke güvenliği, milli savunma gibi nedenlerden dolayı stratejik önemi haiz bazı sektörlerde ve alanlarda yabancı sermaye yatırımı konusunda kısıtlamalar bulunmakta olup, kanun kapsamında yer alan stratejik önemi haiz sektörlerde yabancı yatırımlar özel izne tabi tutulmaktadır.

Öte yandan, Rusya Federasyonu'nun Türkiye de dahil olmak üzere 79 ülke ile İkili Yatırım Anlaşması bulunmakta, ayrıca yine Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 82 ülke ile Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması bulunmaktadır.

Rusya Federasyonu vergi sistemi üç kademelidir :

- Federal Vergiler - Bölgesel Vergiler - Yerel/Belediyeye Ait Vergiler

Rusya’da çalışacak yabancılar için Rusya Hükümeti tarafından her sene belirli bir kota belirlenmekte olup, söz konusu kotalar kapsamında ülkede yabancı işçi çalıştırılabilmektedir.

Avrasya Ekonomik Birliği üyesi ülkelerin vatandaşları, Rusya’ya vizesiz girebilen ülkelerin vatandaşları ve yüksek nitelikli uzman statüsünde çalışanların haricinde, Türkiye’nin de dahil olduğu diğer ülke vatandaşları için yabancı işçi kotası 2017 yılı için 177.043, 2018 yılı için ise 140.423 olarak belirlenmiştir.

Avrasya Ekonomik Birliği üyesi ülkelerin vatandaşları, Rusya’ya vizesiz giriş yapabilen ülkelerin vatandaşları ve yüksek nitelikli uzman statüsünde çalışanlar kotaya tabi değildirler. Öte yandan, Avrasya Ekonomik Birliği üyesi ülkelerin vatandaşları ile yüksek nitelikli uzman statüsünde çalışanlar hariç olmak üzere Rusya’ya vizesiz giriş yapabilen diğer ülkelerin vatandaşları için patent uygulaması bulunmaktadır.

Rus mevzuatına göre çalışanların sosyal güvenlik primi ödemeleri işveren tarafından yapılmaktadır.

Ülke mevzuatı uyarınca, belirli bir alanda yüksek bilgi, uzmanlık ve tecrübeye sahip olan ve yıllık maaşları 2.000.000 Ruble’nin üzerinde olan yabancı uyruklu kişiler yüksek nitelikli uzman statüsünde çalışabilmektedir. Yüksek nitelikli uzman statüsünde çalışanlar için daha basitleştirilmiş bir mevzuat uygulanmakta olup, bu kapsamda çalışan yabancı uyruklu kişiler Rusya Hükümeti tarafından yıllık olarak belirlenen yabancı işçi kotasına tabi değildirler.

IV– MÜTEAHHİTLİK HİZMETLERİ ALANINDAKİ İLİŞKİLERİMİZ ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEMDE GÜNDEMDE OLAN PROJELER

Türk müteahhitlik firmalarının yurtdışı faaliyetleri 1972 yılında başlamış olmakla birlikte, BAYTUR ve ENKA adlı müteahhitlik firmaları ayrı projeler ile ilk olarak 1988 yılında Rusya Federasyonu pazarına giriş yapmışlardır. **Anılan tarihten 2019 yılı sonuna kadar geçen sürede, Türk müteahhitlik firmaları tarafından Rusya Federasyonu'nda 79 678 263 767 ABD Doları tutarında 2 026 adet proje üstlenilmiştir.**

1972–2019 döneminde toplam proje bedeli bakımından Rusya Federasyonu %19.9'luk bir pay ile, Türk müteahhitlik firmalarının yurtdışında en fazla iş üstlenmiş oldukları ülke olup, Türk yurtdışı müteahhitlik hizmetleri açısından oldukça önemli bir pazardır.

2014-2019 döneminde Türk müteahhitlik firmalarının Rusya'da üstlendikleri proje sayısı ve tutarlarına aşağıdaki tabloda yer verilmektedir:

Yıllar	Toplam Proje Sayısı	Toplam Proje Bedeli (ABD Doları)
2014	45	3 920 930 857
2015	35	6 080 250 743
2016	4	1 152 784 809
2017	14	1 226 954 780
2018	22	4 507 191 154
2019	56	6 106 432 613

Kaynak : T.C. Ticaret Bakanlığı

Firmalarımız, Rusya'da bugüne kadar çok çeşitli altyapı ve üstyapı işleri üstlenmişlerdir. Bu işler kapsamında; kentsel altyapı, arıtma ve boru hattı gibi çeşitli altyapı projeleri; enerji hatları, enerji santralleri, petro-kimya tesisleri, endüstriyel tesisler ve depolama tesisleri gibi çeşitli sanayi tesisi projeleri; yol, köprü, tünel ve havaalanı gibi çeşitli ulaşım projeleri; konut, iş merkezi, idari bina, askeri tesisler, sağlık tesisi, turizm tesisi ve sosyal-kültürel tesisler gibi çeşitli bina projeleri mevcut bulunmaktadır.

Ülkemiz ile Rusya arasında yaşanan uçak krizi sonrasında, Türk firmalarının inşaat başta olmak üzere belirli sektörlerde faaliyette bulunmasının yasaklandığı, Türk menşeli bazı ürünlerin ithalatının yasaklandığı, Türk vatandaşlarının istihdamının sınırlandırıldığı, Türk vatandaşlarına vize muafiyeti uygulamasının kaldırıldığı, Türk ürünlerinin Rus gümrüklerinden geçişlerinde tam kontrol vb. uygulamalar ile zorlaştırıldığı dönemde Rusya'daki hemen hemen tüm Türk müteşebbisleri/firmaları olumsuz yönde etkilenmiştir.

Bu dönemde Rus tarafının uyguladığı tedbirler sonucunda birçok firmamızın faaliyetleri sekteye uğramış, bir kısım vatandaşımız işlerini askıya almış, bazıları ise işlerini ve mal varlıklarını devretmek suretiyle ülkeden ayrılmak zorunda kalmıştır.

Uçak krizi sonrasında, sektörel faaliyet yasakları ve Türk vatandaşlarının istihdamına yönelik sınırlamaların kaldırılması ile birlikte müteahhitlik firmalarımızın Rusya'da 2017 yılı içerisinde yaklaşık 2 milyar dolarlık proje üstlendikleri görülmüştür.

Ülkemiz ile Rusya arasındaki ilişkilerde son dönemde her alanda kaydedilen pozitif gelişmelere rağmen, Türk müteşebbislerinin Rusya'daki faaliyetleri kapsamında bazı sorunlar olduğu görülmektedir.

Halihazırda, umuma mahsus, hizmet ve hususi pasaport hamili vatandaşlarımız Rusya'ya yapacakları seyahatlerde vizeye tabidir. Vize temini, vize süresinin kısıtlı olması, vize ücretinin fazlalığı vb. sorunlar işadamlarımız tarafından sıklıkla dile getirilmektedir.

Uçak krizi sonrasında Rus gümrüklerinde Türk ürünlerinin girişini engellemeye yönelik bilinçli olarak çıkartılan zorluklar, tam kontrol uygulamaları, nedensiz bekletmeler gibi uygulamalar kaldırılmakla birlikte gümrüklerde yaşanan sorunların tamamen ortadan kalktığını söylemek mümkün değildir.

Ticari ilişkilerin anlaşmazlıkla sonuçlanması ve yabancı firmanın mahkeme kararı ile haklı bulunması durumunda bile uygulamada takip hukukunun etkin olmaması nedeniyle alacakların tahsilinde sorun yaşanabilmektedir. Rusya pazarı müteahhitlik firmalarımız açısından potansiyel arz eden pazarların başında gelmekle birlikte, önceki dönemlerle kıyaslandığında üstlenilen projelerde kar marjlarının düştüğü ve rekabet ortamının arttığı görülmektedir.

Ayrıca Rusya, Türk yurt dışı müteahhitlik hizmetleri açısından olduğu kadar, inşaat malzemeleri talebi nedeniyle ülkemiz ihracatı açısından da önemli ve yeni pazarlarla tümüyle ikame edilmesi oldukça güç bir pazardır.

Rusya Federasyonu'nda İş Üstlenmiş olan Firmalarımız :

- AE ARMA - ELEKTROPANÇ Elektromekanik Sanayi Mühendislik Taahhüt ve Ticaret A.Ş.
- ALARKO Taahhüt Grubu
- ANT YAPI Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- ASTUR İnşaat ve Ticaret A.Ş. (ASTALDI)
- AYDINER İnşaat A.Ş.
- CEMİL ÖZGÜR İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- DORÇE Prefabrik Yapı ve İnşaat Sanayi Ticaret A.Ş.
- EMT ERİMTAN Müşavirlik Taahhüt Ticaret A.Ş.
- ENKA İnşaat ve Sanayi A.Ş.
- ENTES Endüstri Tesisleri İmalat ve Montaj Taahhüt A.Ş.
- EPİK Taahhüt Sanayi İç ve Dış Ticaret A.Ş.
- ESTA İnşaat Sanayi Lojistik ve Dış Ticaret A.Ş.
- GAMA Taahhüt Şirketleri
- GARANTİ KOZA İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- GÜRİŞ Holding A.Ş.
- IC İÇTAŞ İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- KAYI İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- KİSKA-KOM İnşaat ve Ticaret A.Ş.

- KOLİN İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- LİMAK İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- MAKİMSAN Asfalt Taahhüt İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- MESA Mesken Sanayi A.Ş.
- METAG İnşaat Ticaret A.Ş.
- NUROL İnşaat ve Ticaret A.Ş.
- ONUR Taahhüt Taşımacılık İnşaat Ticaret ve Sanayi A.Ş.
- POLİMEKS İnşaat Taahhüt ve Sanayi Ticaret A.Ş.
- RÖNESANS Holding A.Ş.
- SEMBOL Uluslararası Yatırım Tarım Peyzaj İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- SOYAK Holding Gayrimenkul Grubu Şirketleri
- SUMMA Turizm Yatırımcılığı A.Ş.
- TEFİROM İnşaat Enerji Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- TEKFEN İnşaat ve Tesisat A.Ş.
- TEPE İnşaat Sanayi A.Ş.
- TML İnşaat A.Ş.
- ÜSTAY Yapı Taahhüt ve Ticaret A.Ş.
- YAPI MERKEZİ İnşaat ve Sanayi A.Ş.
- YAŞAR ÖZKAN Mühendislik ve Müteahhitlik A.Ş.
- YENİGÜN İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- ZAFER Taahhüt İnşaat ve Ticaret A.Ş.

Rusya Federasyonu'nda Üstlenilmiş olan Bazı Büyük Bedelli Projeler :

- Donskoy Tabak Sigara Fabrikası İnşaatı (ALARKO)
- Sakhalin Adası Çelik Bina İşleri (DORÇE)
- Leninski 131-135 Konut ve Ofis İnşaatı (EMT)
- Korpus 7 Konut İnşaatı (EMT)
- Devlet Arşiv Binası ve Valilik Binası İnşaatı (EMT)
- Moskova Devlet Üniversitesi Ekonomi Fakültesi İnşaatı (EMT)
- 411 Mwe Yajva State District Enerji Santralı İnşaatı (ENKA)
- AUDI Otomobil Merkezi ve Ofis Binası İnşaatı (ENKA)
- Real Alışveriş Merkezi ve Hipermarket İnşaatı (ENKA)
- Tverskaya Zastava Yeraltı Alışveriş Merkezi İnşaatı (ENKA)
- Mitino Alışveriş Merkezi İnşaatı (ENKA)
- MIBC Central Core Alışveriş ve Eğlence Merkezi İnşaatı (ANT YAPI)
- Kaluga Demir Çelik Tesisi İnşaatı (GAMA)
- BEKO Beyaz Eşya Fabrikası İnşaatı (KAYI)
- Kazan Trafik Emniyet Müdürlüğü Binası İnşaatı (KAYI)
- Kazan Konut Kompleksi İnşaatı (KAYI)
- Kazan Emekli Sandığı Binası İnşaatı (KAYI)
- Samara, Yaroslavl, Kaliningrad - Ibis Hotel İnşaatları (KAYI)
- Renault Yenileme ve İnşaat Projesi (KAYI)
- Volkswagen Otomobil Fabrikası İnşaatı (KAYI)
- Surgut Doğalgaz Çevrim Santralı İnşaatı (METAG)
- Russki Standart Votka Üretim Tesisleri İnşaatı (SOYAK)

- Soçi Olimpiyat Komitesi Oteli (YENİGÜN)
- Pulkova 1 yeni terminal binası inşaatı (İÇTAŞ)
- Almaz Alışveriş Merkezi (YENİGÜN)
- Tematik Park (YENİGÜN)
- Ekaterinburg Yaşam Merkezi Lımerans 2 Projesi (YENİGÜN)
- Omsk Şehrinde Mega Alışveriş Ve Eğlence Merkezi İnşaatı (YENİGÜN)
- Chelyabinsk Riverside Alışveriş Ve Eğlence Merkezi İnşaatı (YENİGÜN)
- Domodedovo Yolcu Terminali 2 (AE ARMA-ELEKTROPANÇ)
- Oasis Çok Amaçlı Ofis Kompleksi (AE ARMA-ELEKTROPANÇ)
- Fili Grad (Faz 2) Çok Amaçlı Konut ve Ofis Kompleksi (AE ARMA-ELEKTROPANÇ)
- Oko Tower (AE ARMA-ELEKTROPANÇ)
- Noyabrsk Doğum Hastanesi (Yamal Projeleri) (AE ARMA-ELEKTROPANÇ)
- Mercedes Benz Rusya Federasyonu Otomobil Fabrikası SIRIUS (ESTA)
- Saratov Yuri Gagarin Uluslararası Havalimanı (ESTA)
- SEC Aquarelle Pushkino AVM (ESTA)
- Volgograd Uluslararası Havalimanı İç Hatlar Terminali (LİMAK)
- Ufa Doğu Çıkışı Yolu (LİMAK)
- Katı Atıktan Enerji Üretim Tesisi İnşaatı (YENİGÜN)

V- RUSYA FEDERASYONU - TÜRKİYE TİCARİ İLİŞKİLERİ

YIL	İHRACAT (ABD Doları)	İTHALAT (ABD Doları)	HACİM (ABD Doları)	DENGE (ABD Doları)
2015	3.588.330.986	20.401.756.568	23.990.087.554	-16.813.425.582
2016	1.732.953.579	15.162.386.047	16.895.339.626	-13.429.432.468
2017	2.734.315.893	19.514.093.954	22.248.409.847	-16.779.778.061
2018	3.399.662.315	21.989.573.934	25.389.236.249	-18.589.911.619
2019 / Aralık	3.854.809.422	22.454.476.622	26.309.286.044	-18.599.667.200

Kaynak : TÜİK